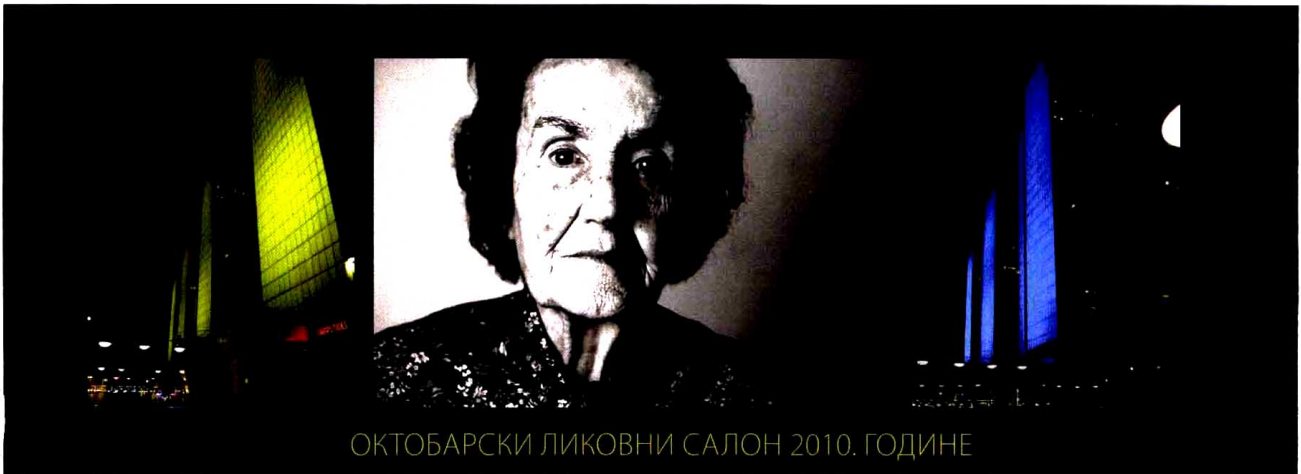
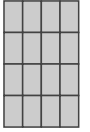

Velika "noć" je počela

Medij - Rubrika: PEČAT - Van rubrike
 Datum: Pet, 05/11/2010
 Površina članka: 1684cm2
 Strana: 59

Zemlja: Srbija
 Autor: Dejan Đorić
 Deo: 1/3

Пише **ДЕЈАН ЂОРИЋ**

ВЕЛИКА „НОЋ“ ЈЕ ПОЧЕЛА

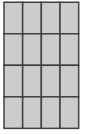
Апокалиптичност и црнило овог времена најбоље се очитују у ликовној уметности која је традиционално културни сеизмограф и авангарда међу уметностима. Први пут у историји Октобарског салона, **ове године није изложена ниједна слика, скулптура или цртеж, све се свело на видео и филмске радове**

У Европи излазе најмање два специјалистичка часописа за светски разгранату поткултуру прављења, продаје и колекционирања хладних сечива. У најновијем броју немачког „Messer“ више се не поклања пажња савршено направљеним, уникатним и естетизованим ножевима, чија вредност достиже и петцифрне износе у сврима. Тренд је израда ножева од свих у околини доступних отпадних материјала. Штедња? Не, реч је о нечему сасвим другом. На другој страни света, амерички дистрибутер књига о оружју качи на свој сајт занимљиву причу. Угледна старија бела Американка, академик и вишедеценијски борац за људска права и неолиберализам, била је брутално нападнута на улици од банде десниквената и једва је преживела напад. Госпођа је набавила потом револвер већег калибра, обучила се да рукује са њиме као професионалац и сада нигде не излази ненаоружана. Изгубила је веру у америчку демократију и постала ватрени поборник ношења и употребе ватреног оружја. Питате се какве то везе има са ликовном рубриком „Печата“ и Октобарским салоном који обично приказујемо као једну од најважнијих ликовних манифестација.

ЧИТАЊЕ ЗНАКОВА ВРЕМЕНА

Миро Гавуртић, последњи балкански геније, познавалац окультизма светског формата, о чијој је књизи „Сатана“ писано у водећем немачком недељнику, мистик који је пријатељима показивао нимамо наивне системе предвиђања будућности, упозоравао је на неопходност читања „знакова времена“ а не на интелектуалну надмоћ или стицање знања. Данас су интелектуалци скоро деплаирани, не схватају да су им се измакле многе привилегије, да су постали неважни, ником занимљиви у врлом новом свету Великог топлог брата. Неки од њих вредно уче стране језике, други се надају светској каријери, слави и новцу а не уочавају да не нестају само поезија и књижевност већ и сама књига. Нису само песници, сликари и филозофи изумирућа врста, прекобројни, они који никоме не требају, већ нема више ни њихове публике, читаоци судиносаурусима библиотекe пустиње.

Појединци који читају „знаке времена“ могли су да уоче да је још пре двадесет година свет почео да се мења не само споља. Са нарастајућим планетарним притиском демократског глобалног неоимперијализма, у центру немудкости почели су да се зачињу здрави издаци отпора. Хана Арент, најбоља Хајдеггера ученица, још је

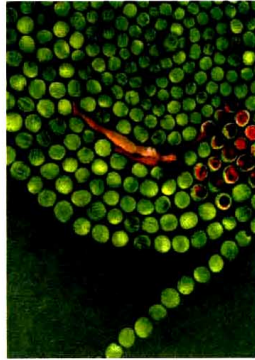

Medij - Rubrika: PEČAT - Van rubrike
 Datum: Pet, 05/11/2010
 Površina članka: 1684cm2
 Strana: 60

Zemlja: Srbija
 Autor: Dejan Đorić
 Deo: 2/3

pedesetih godina upozorila da će budućnost sveta biti logorska. Neke su na vreme схватили да је цела планета у ратном стању из којег профитира само америчка војна индустрија у којој је запослен највећи број Американаца и зато не сме да стане. Америчка привреда никад није изашла из стања ратне мобилизације. Други светски рат се продужава у ратове ниског интензитета. Многа знања бившег непријатеља, почев од немачке војне науке геополитике, медицине унапређене по цену смрти и патње хиљада логораша до слитне нацистичке групе ракетних инжењера око Вернера фон Брауна, послужила су за унапређење Рак Americana. Култура и уметност су сада само средство идеолошке борбе које ће већ сутра бити отписано као застарело.

Дубоко свесни у каквом свету живи, неки људи у Америци, Русији и Европи почели су да се припремају за постапокалиптички и постапкаталистички свет, жељни да преживе свеопшту криминализацију. Схватили су да пакленци услови који сада владају неће потрајати. Николај Данилевски и Освалд Шпенглер први су прорекли крај западне цивилизације, али се о последњем времену говори и у грчкој, јеврејској и индијској традицији. Наши савременици се сада припремају за живот близак пећинском добу, описан у стриповима Ричарда Корбена. У Америци постоје специјализовани издавачи који информичу о снагама у природи после катастрофе која се изгледа ближи, припремајући читаоце за разне видове опстанка у условима биолошког, хемијског и нуклеарног рата. Док са једне стране бесомучно расте хај тек култура анестезираних новим медијима, занетих гадетима, роботима, генетиком и нанотехнологијом, други уче како да на сто начина западе ватру, пронађу лекове у природи, изврше примитивну операцију, направе замке за животиње, приручна оружја и следе трагове у природи. Што цивилизација постаје софистициранија, одвојенија од човека и

OVER
MY
DEAD
BODY

Слоган Октобарца - „Ноћ нам прија ...“ Борхесов је цитат, а Борхес, као и толики (пост)модерној теорији и уметности злоупотребљени генији, сигурно не би хтео да га повежу са оваквом изложбом јер је имао најгоре мишљење о Фројду, а ликовном уметношћу и авангардом се никада није ни бавио

Изложба сведена на видео, филмске и документарно филмске радове нема никакво упориште у ликовности и први пут је Октобарски салон концепиран на визуелном, а не на ликовном

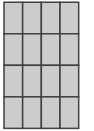
природе, утолико је рањивија. Сада већ и домаћице у Немачкој похађају курсеве опстанка у природи у екстремним условима јер све мање људи верује у будућност западног света. Да ли ће победити реализам или концептуализам остаје да се види, али човечанство је све ближе ономе што се у литератури води под одредницом милитарија. Могло би се лако догодити да добри, образовани, културни и учтиви грађани већ сутра постану плен свог поверења у цивилизацију и прогрес само зато што не знају да рукују оружјем. У САД постоје тајни кампови за обуку паравојних формација које се спремају за будући грађански или рат против америчке владе и администрације, као што ту буја скривена поткултура опструкције државе на свим нивоима,

светове, уверени у неки свој изузетни значај и величину, већ сутра се са својим комплетним опусима могу наћи на ђубришту историје, или ће у најбољем случају бити део археологије двадесетог века. Шта ако ће се у будућности, а добро знамо из историје какви су нагли заокрети могући, указивати на индустрију, дужничку економију, пљачку природних богатстава, рекламократију и авангардну уметност као на примере забуда, на оно што се никако не сме радити. Шта ако се у будућности буде онетценила мануелност и вештина у ликовном стварању? Како ће се у том миљеу позиционирати Јозеф Бојс, Нам Џун Пајк и Марина Абрамовић? Зашто критичар не би био и пророк и замислио услове у којима ће се водити (пост)модерни умет-

од паракномије, техника мењања идентитета и скривања, живљења на рачун државе до прављења отрова, експлозива и дроге свих врста. Демократија је само реторика и идеологија иза које се крије потпуно пустошење планете. Људи широм света се буде из америчког сна, који се претворно у најгору ноћну мору, схватајући да су их пре свега њихове владе обмануле и издале. Најбољи београдски сликар реализма је у том смислу рекао да више није време да се држи четкица већ калашњиков.

„ОНО ШТО СЕ НЕ СМЕ РАДИТИ“ Шта ће у могућој светској револуцији милијарди обесправљених, или у свету после природне или космичке катаклизме, слома техничке цивилизације, значи Марсел Дишан, Октобарски салон и Раша Тодосијевић? Јадни мали уметници, затворени у своје личне егоманијакалне

нници сматрати шарлатанима. Неће ли тада најважнији теоретичар двадесетог века бити Леонид Шејка који је у спротивском Београду педесетих, без супермаркета и телевизора, најавио раст планетарног али и космичког ђубришта, навестивши културну археологију. Изводио је магијске ритуале на ђубришту, које је видео као највећу метафору не само модерне уметности. Сада неки немачки теоретичари и не знајући за њега после пола века понављају његове тезе, пишући о будућем свету без воде, хране и огрева, најважнију планетарно сиромаштво, сломове и опстанак на отпаду. Највећи рудник метала налази се у подzemљу Њујорка, у бескрајним километрима каблова који се ту два века подмачу, а нова уметничка открића су, како је Лазар Трифуновић у поштомали рекао (а тада је био најдушилнији), могућа једино у депонијама великих музеја.

Medij - Rubrika: PEČAT - Van rubrike
 Datum: Pet, 05/11/2010
 Površina članka: 1684cm2
 Strana: 61

Zemlja: Srbija
 Autor: Dejan Đorić
 Deo: 3/3

Апокалиптичност и принодо овог времена најбоље се очитују у ликовној уметности која је традиционално културни сеизмограф и авангарда међу уметностима. Први пут у историји Октобарског салона није изложена ниједна слика, скулптура или цртеж, све се svelo на видео и филмске радове. Први пут је Салон организован у негалеријским условима руинираних напуштених просторија, огољених таваница и зидова који додатно појачавају утисак тескобе и мучнине. И први пут се публици налажује улаз, што ће растерати и оно мало заинтересованих. Шта се све ту не може видети, од говора глумоцима, нацистичких документарних, успорених снимака, снимака из ваздуха, тро планова, до документарца приказаних и на нашој телевизији. Само галеријски контекст чини ове филмове ликовним или уметничким. То што су неки од синеста завршили филмске школе не значи ништа, целокупна видео продукција и филмови са Салона не досежу ни почетке филмске уметности, а камоли класике кинематографије и, што је још горе, не да се ни упоредити са авангардним филмом. Видео сведен на трећерезну режисуру, перформанс као подврста позоришта и инсталација као сценографија, не остављају места за ликовност што наводи многе да се упитају чему све то води и шта ће то нама. Колико су били занимљивији Октобарски салони са равноправно заступљеним различитим поетикама. Уметност је по дефиницији слобода, а сада је вид политизације, искључивости, тоталитаризма и опресије.

Поново су кустоси селектирали страници за које овде нико није чуо и поново је Салон конципиран под бесмисленим слоганом „Ноћ нам прија...“. Које то „нам“ и зашто баш „ноћ“ а не нешто друго, остало је нејасно. Реченица је Борхесов цитат, а Борхес, као и толики у (пост)модерној теорији и уметности злоупотребљени генији, сигурно неби хтео да га повеже са оваквом изложбом, јер је имао је најгоре мишљење о Фројду, а ликовном уметношћу и авангардом се никада није ни бавио.

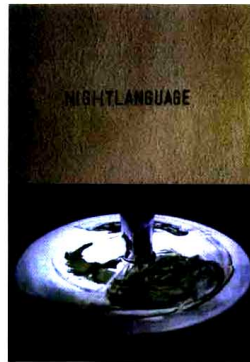
ДОСАДА, БЕЗНАЂЕ, СУМОРНОСТ... Изложба сведена на видео, филмске и документарно филмске радове нема никакво упориште у ликовности и први пут је Октобарски салон конципиран на визуелно а не на ликовном. Да ли је визуелно шири појам нерешено је теоријско питање, јер је и ликовно у најбољем смислу визуелно као што данашње опште трабуњање о потреби за комуникацијом не значи ништа (шта су друго луди у прошлости радили него комуницирали). Комплетан Октобарски салон би требало послати на неку филмску смотру, а једина инсталација на Салону, посађено биле на земљи разбијаној по галерији, већ је безброј пута виђена (ко све није уносио биле и живо-

тиње у галерије). Светло место Салона су радови Вилијама Кентрица (1955), излагани у музејима широм Европе, Јапана и САД. Кентриц је представио своје анимације у Музеју модерне уметности у Њујорку, у Лувру и Музеју Албертина у Бечу, највећој светској колекцији цртежа и графике. Добитник је више међународних награда и почасних доктората. Користи само цртеже утањеном са мало плавог и црвеног пастела, од којих прави филмове, пројектујући их као на Салону и у виду анаморфозе, необичне ренесансне перспективне технике. Остали радови са ове манифестације не припадају домену звездане ноћи већ ноћној мори. Шта се све ту не може видети, од говора глумоцима, нацистичких документарних, успорених снимака, снимака из ваздуха, тро планова, до документарца приказаних и на нашој телевизији. Само галеријски контекст чини ове филмове ликовним или уметничким. То што су неки од синеста завршили филмске школе не значи ништа, целокупна видео продукција и филмови са Салона не досежу ни почетке филмске уметности, а камоли класике кинематографије и, што је још горе, не да се ни упоредити са авангардним филмом. Видео сведен на трећерезну режисуру, перформанс као подврста позоришта и инсталација као сценографија, не остављају места за ликовност што наводи многе да се упитају чему све то води и шта ће то нама. Колико су били занимљивији Октобарски салони са равноправно заступљеним различитим поетикама. Уметност је по дефиницији слобода, а сада је вид политизације, искључивости, тоталитаризма и опресије.

Досада, безнађе и суморност су опште место не само ове смотре, многи радови у свету овако конципиране и наметане уметности немају никакав смисао нити ће им бити касније придодат. Најбољи део Салона су текстуални коментари о радовима и уметницима истакнути испред празних

Шта ће у могућој светској револуцији милијарди обесправљених, или у свету после природне или космичке катаклизме, слома техничке цивилизације, значити Марсел Дишан, Октобарски салон и Раша Тодосијевић?

Први пут је Салон организован у негалеријским условима руинираних напуштених просторија, огољених таваница и зидова који додатно појачавају утисак тескобе и мучнине: са овогодишњег Салона

соба у којима се врте пројекције. Интелигентно писани, често међутим не одговарају ономе што филмска слика нуди и доживљава, отварајући питање данашње теорије, као брбљања, догореје и дискурзивног шума. Буквално се све данас може изложити у галерији, било шта може бити проглашено уметношћу самим тим јер је унето у галеријски простор, свако је по идеји концептуалиста уметник што у пракси значи да уметности више нема и да уметнике не треба тражити у савременим галеријама. Више није важно ни шта се пише о томе, може се писати било шта јер све одговара свему и у светопштем релативизму теорија и критика су постале одвојене од уметности.

Да ли је данашњи свет одиста тако суморан, ружан, прљав, зао, бесмислен и компликован, каквим га виде режисери са Октобарског салона? Наравно да није. Власници радова су углавном светске галерије, а њихову излагачку политику финансирају и диктирају исти они центри моћи који свет претварају у радни логор. Једна од најпознатијих техника владања је уверити људе у безнадежност и безизгледност, песимизам је средство убијања воље, непоштовања и зато мљена наде, што су крајње успешно применили нацисти. Уметници не схватају да су преварени, уметност треба уништити јер је велики потенцијал бунта, отпора, наде и интуиције, свега оног што поништава сивио глобалне демоније економије. Овакви ствараоци нису издали уметност само зато што су заборавили на депоу, жену, дете, цвет и симбол или што су неопростиво просечни. Није можда битно ни то што су критичку димензију уметности окренули против ње саме, доведши је до јадне једнообразности. Први пут у историји уметници више нису најслободнија мудска бића и слоган Октобарског салона „Ноћ нам прија...“ савршено одговара зомбијима савремене уметничке и филмске сцене, прецизно означавајући сумрак ливарске и тровачке цивилизације. ●